

Motion till riksdagen 2024/25:3245

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2024/25:22 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2025

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av markförband, specialförband och amfibieförband om högst 1 200 personer, högst sex örlogsfartyg med tillhörande personal och högst 24 stridsflygplan med tillhörande personal till förfogande t.o.m. den 31 december 2025 för att bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området, med förbehållet att det svenska bidraget inte involverar verksamhet som kan inkludera insatser med kärnvapen.

Motivering

I propositionen föreslås att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka bestående av bl.a. markförband, specialförband och amfibieförband med tillhörande personal till förfogande t.o.m. den 31 december 2025 för att bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

Bidraget föreslås bl.a. omfatta deltagande i operationer i Västerhavet och Östersjöområdet med mark-, sjö- eller flygförband inom ramen för Nordic Defence Concept, Joint Expeditionary Force eller med andra allierade. Därtill avses flygoperationer tillsammans med USA inom ramen för Bomber Task Force samt bi- och multilaterala flygoperationer med andra allierade inom ett avgränsat operationsområde.

Vänsterpartiet är emot att Sverige gick med i Nato. Natomedlemskapet är nu dock en verklighet, och mycket av det svenska försvarets verksamhet kommer att ha en koppling till Nato. Vänsterpartiet anser att det även i fortsättning måste vara Sveriges egen försvarsförmåga som ska stå i centrum för den svenska försvarsplaneringen, men också att Sverige ska vara en aktiv samarbetspartner med våra nordiska och baltiska grannländer. Vi ska ta ett gemensamt ansvar för försvaret av Östersjön, Västerhavet,

Nordsjön och Arktis, tillsammans med våra grannländer. Det är detta, och inte operationer i länder långt bort, som ska vara den svenska prioriteringen. Det är samtidigt viktigt att Sverige framöver inte bara ser till Natos arbete och områden, utan att vi även framöver deltar i lämpliga FN-insatser för att globalt bidra till fred och säkerhet.

Det är av stor demokratisk betydelse att det just är riksdagen som fattar beslut om att sända svensk militär trupp utomlands i fredstid, vilket regleras i 15 kap. 16 § första stycket regeringsformen. Vänsterpartiet anser att detta även ska gälla och värnas när Sverige nu är medlem i Nato. Riksdagen har vid flera tillfällen de senaste åren visat prov på snabbt agerande och beslutsfattande. Vi uppskattar mycket att regeringen hållit riksdagens partier informerade under processen som har lett fram till denna proposition och andra beslut.

Vänsterpartiet står i huvudsak bakom propositionens förslag eftersom förslaget fokuserar på att stärka säkerheten i vårt närområde. De baltiska länderna gränsar direkt till Ryssland och har bett om permanent militär närvaro av andra länder, något vi anser att Sverige ska kunna bidra med. Internationella insatser, även om de är i vårt direkta närområde, tar dock mycket resurser i anspråk. Det är viktigt att Försvarsmakten fortsätter arbeta med att förbättra villkoren för de soldater och officerare som deltar i insatsen, och att det arbete som måste göras hemma kan fortsätta enligt plan. Framför allt är det viktigt att utbildningen av värnpliktiga kan fortsätta med hög kvalitet och tillräckligt många befäl. Vänsterpartiet anser att internationella militära insatser ska bemannas av anställd personal, inte värnpliktiga.

Vänsterpartiet är dock emot att svenska förband ska delta i övningsverksamhet som kan inkludera moment med kärnvapen. Vänsterpartiets ståndpunkt är att Sverige aldrig ska vara med och planera, förbereda eller öva på att använda kärnvapen. Kärnvapen är en säkerhetsrisk för Sverige, och Sverige ska inte delta i eller främja användandet av kärnvapen. Förespråkarna av kärnvapen argumenterar att kärnvapen är avskräckande. Det är ett mycket kortsiktigt perspektiv. Att länder tävlar med varandra i kärnvapenkapprustningen ökar osäkerheten och är knappast ett sätt att bygga fred och trygghet.

Propositionens förslag om att delta i Joint Expeditionary Force respektive Bomber Task Force problematiseras inte. JEF-samarbetet saknar i dag geografisk avgränsning, vilket Vänsterpartiet kritiserade i samband med regeringens skrivelse Internationella försvarssamarbeten (skr. 2020/21:56). Storbritannien, som är den ledande nationen i JEF, är en kärnvapennation som nu moderniserar och utökar sin kärnvapenarsenal. Bomber Task Force handlar om att öva med ett av världens största bombplan från USA, vilket har förmåga att fälla både konventionella och nukleära bomber.

Det går inte att bortse från att ett svenskt medlemskap i Nato även innebär ett deltagande i Natos struktur för kärnvapenanvändning. Sverige hade från början kunnat vara tydligt med att man inte kommer att tillåta kärnvapen på svenskt territorium. I stället har man varit mycket tydlig med att Sverige ställer upp på allt – även Natos kärnvapenavskräckning. Vänsterpartiet har återkommande föreslagit att Sverige ska sätta upp förbehåll om kärnvapen, något som både den socialdemokratiska och den moderatledda regeringen med stöd av Sverigedemokraterna avvisat. Våra grannländer Danmark och Norge gjorde t.ex. uttalanden om kärnvapen i samband med att respektive land anslöt sig till Nato och i samband med sina länders respektive DCA-avtal. Vänsterpartiet beklagar att regeringen inte gjorde några sådana markeringar i samband med anslutningsförfarandet.

Svensk väpnad styrka bestående av markförband, specialförband och amfibieförband om högst 1 200 personer, högst sex örlogsfartyg med tillhörande personal och högst 24 stridsflygplan med tillhörande personal ska ställas till förfogande t.o.m. den 31 december 2025 för att bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området, med förbehållet att det svenska bidraget inte involverar verksamhet som kan inkludera insatser med kärnvapen. Detta bör riksdagen medge.

Hanna Gunnarsson (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Malin Östh (V)

Kajsa Fredholm (V)

Håkan Svenneling (V)